

Forløbsbeskrivelse: Nordatlantiske selvstændigheds- og sammenhængsbevægelser

Indgående fag: Historie (i samspil med dansk)

Medvirkende klasse: Nordatlantisk Gymnaseklasse, 1.g på Gribskov Gymnasium

Medvirkende lærer: Christina Holst Johansen, Gribskov Gymnasium

Forløbet indledes med en undersøgelse af elevernes historiebevidsthed om de nordatlantiske selvstændigheds- og sammenhængsbevægelser gennem drøftelse i grupper og individuel refleksionsskrivning, hvor de forholder sig til forløbets centrale problemstillinger.

De centrale problemstillinger, som eleverne skal undersøge i forløbet:

- Hvad kendetegner Danmark, Island, Grønland og Færøernes fælles fortid?
- Hvorfor opstod henholdsvis den islandske, færøske og grønlandske selvstændighedsbevægelse?
- Hvordan argumenterede/ argumenterer henholdsvis den islandske, færøske og grønlandske selvstændighedsbevægelse for selvstændighed?
- Hvordan argumenterede/ argumenterer henholdsvis den færøske og grønlandske sammenhængsbevægelse for sammenhæng med Danmark?
- Hvilke ligheder og forskelle er der mellem de nordatlantiske selvstændigheds- og sammenhængsbevægelser – og hvorfor?

Idéer til materiale:

- Arnórsdóttir, Agnes S.: ”Islands historie”, *danmarkshistorien.dk*, 03.09.2018, <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/island>.
- Mentz, Søren: *Den islandske revolution 1809*, Aarhus Universitetsforlag, 2018.
- Den islandske Studenterforening: ”Erklæring om den planlagte danske koloniudstilling” i: *Berlingske Tidende*, 27.12.1904, fra: *danmarkshistorien.dk*, 09.08.2021, <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/den-islandske-studenterforening-erklæring-om-den-planlagte-danske-koloniudstilling-i-berlingske-ti>.
- Wählin, Vagn: ”Færøernes historie”, *danmarkshistorien.dk*, 16.08.2011, <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/faeroerne>.
- Sølvará, Hans Adrias: *Færøerne efter freden 1814*, Aarhus Universitetsforlag, 2020.
- Patursson, Jóannes: ”Færøsk politik”, 1903, fra: *danmarkshistorien.dk*, 09.07.2020, <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/joannes-patursson-faeroesk-politik-1903>.
- Færk, Winnie: *Undskyld? Kampen om Danmarks og Grønlands fælles fortid*, Columbus, 2016.

- Sorento, Kenneth: *Kampen om Grønland*, 2020.

Undervejs i forløbet skal eleverne på ekskursion til København, hvor de møder de nordatlantiske folketingsmedlemmer på Christiansborg, får en kolonihistorisk rundvisning¹ på Nordatlantens Brygge og besøger Det Grønlandske Hus.

Afslutningsvis skal eleverne aktivt forholde sig til henholdsvis selvstændigheds- og samhørighedsbevægelsernes argumenter og som medborgere selv tage stilling til spørgsmålet om selvstændighed eller samhørighed. Derfor inddeles eleverne afslutningsvis i grupper a fire. Den ene halvdel af grupperne får pålagt at formulere argumenter for enten færøsk eller grønlandsk selvstændighed og den anden halvdel argumenter imod på baggrund af forløbets materiale. Eleverne får i første omgang pålagt en vilkårlig holdning, uden hensyn til deres subjektive holdning. Derefter inddeles eleverne i nye grupper a fire bestående af to elever med argumenter for enten færøsk eller grønlandsk selvstændighed og to med argumenter imod. Her skal de debattere spørgsmålet loyalt over for den pålagte holdning. Efter gruppedebatten skal eleverne lave en individuel refleksionsskrivning over deres subjektive holdning til spørgsmålet, som de til sidst skal argumentere for i en klasses debat, en nordisk offentlighed i miniformat. Endelig skal eleverne i samspil med danskfaget skrive en debatterende artikel om spørgsmålet. Formålet med disse afsluttende sekvenser er at understøtte elevernes refleksion og dermed forudsætning for som medborgere at kunne indgå i en nordisk offentlig debat² om omstridte emner som nationalisme, identitetspolitik, selvstændighed og samhørighed.

Videre perspektiver for inddragelse af det nordiske perspektiv i historieundervisningen på Gribskov Gymnasium: Forløbet kan genbruges i 1.g. i Nordatlantisk Gymnaseklasse fremover samt i historieundervisningen i gymnasiets øvrige klasser. Gymnasiets historiefaggruppe har i forvejen har udtrykt interesse for at prioritere det nordiske perspektiv bl.a. med en studierejse for en klasse til Grønland i efteråret 2023 og med indkøbet af Winnie Færks *Undskyld? Kampen om Danmarks og Grønlands fælles fortid* (2016) som klassesæt. Desuden kan forløbet bruges og genbruges som optakt til danskhistorieopgaven i slutningen af 1.g.

¹ <https://www.nordatlantens.dk/da/skoletjeneste/aktuelle-tilbud/kolonihistorisk-rundvisning-gymnaseklasser/>

² Dette bud på en medborgerskabsdidaktik har jeg udfoldet og begrundet yderligere i artiklen ”Dannelse til medborgerskab” i Historielærereforeningens *Noter*, november 2022.